
Les comunitats d'ocells nidificants del Montseny. Anàlisi biogeogràfica i ecologia de les espècies septentrionals

Gérard Rocamora

Resum

El Montseny és un dels punts de nidificació més meridionals d'Europa occidental per a moltes espècies d'ocells de caire septentrional. Aquestes espècies es troben sovint refugiades a la part alta del massís i algunes hi presenten poblacions relictos aïllades de les poblacions pirinenques. A causa de la important amplitud altitudinal i per la situació geogràfica particular del massís, hom troba reunides en el Montseny espècies amb orígens biogeogràfics i exigències ecològiques molt diverses. La infiltració de les landes d'altitud de les espècies mediterrànies o la presència inusual d'elements septentrionals als boscos termòfils atesten la formidable interpenetració faunística observada en el Montseny. L'anàlisi biogeogràfica relativa a les 110 espècies d'ocells nidificants del Montseny fa aparèixer el caràcter bàsicament, centroeuropeu del poblament d'ocells. A la part baixa del massís, les comunitats són relativament mediterrànies en els primers estadis de les successions ecològiques (prats, brolles o màquia). En canvi, en els boscos, el poblament es torna essencialment boreal (sensu lato). Aquest fenomen, general a tots els massissos forestals de la conca mediterrània, està relacionat amb la història de les faunes selvàtiques d'Europa durant les glaciacions.

A nivell ecològic, les espècies septentrionals gairebé en límit de distribució en el Montseny presenten dos tipus de comportaments diferents. Generalment, aquestes espècies tenen freqüències i amplituds d'hàbitat molt reduïdes en el Montseny. La disminució observada d'aquests paràmetres amb la latitud tradueix un estrenyiment progressiu del nínxol ecològic de les espècies a mida que es van apropant al seu límit meridional de distribució.

Algunes espècies poden presentar tendències contràries. És el cas del tallarol gros, que ocupa amb freqüències màximes una varietat més gran de medis que en els massissos septentrionals. Aquest fenomen d'eixamplament del nínxol ecològic és típic de les poblacions illenques. En aquest cas pot ésser interpretat com un mitjà que permet a l'espècie de mantenir poblacions perifèriques meridionals que estan sotmeses a un aïllament important i a riscos d'extinció més grans.